

Maakuntahallitus

Aika 06.06.2022 klo 09:00 - 11:57

Paikka Kainuun liitto, kokoushuone Kanerva, Kauppakatu 1 Kajaani ja etäyhteydellä

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 113	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 114	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 115	Kainuun edunajaminen	7
§ 116	KaiCell Fibers Oy:n tilannekatsaus	9
§ 117	Pro Kainuu -palkinnot	10
§ 118	Pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset	12
§ 119	Kainuun liiton lausunnot ajalla 17.5. - 30.5.2022	13
§ 120	Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus	27

Osallistujat

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Seppänen Sakari	09:00 - 11:57	puheenjohtaja	
	Aavakare Eila	09:00 - 11:57	1. vpj	Etäyhteydellä
	Oikarinen Markku	09:00 - 11:57	2. vpj	
	Heikkinen Salla	09:00 - 11:57	jäsen	Etäyhteydellä. Poissa esteellisenä osittain §:n 117 käsittelyn ja päätöksenteon ajan.
	Kaikkonen Vesa	09:00 - 11:57	jäsen	
	Kemppainen Esa	09:00 - 11:57	jäsen	Etäyhteydellä
	Rautiainen Esko	09:00 - 11:57	jäsen	Etäyhteydellä
	Rimpiläinen Anni	09:00 - 11:57	jäsen	Etäyhteydellä
	Saastamoinen Jyri	09:00 - 11:57	jäsen	Etäyhteydellä
	Tervonen Miariikka	09:00 - 11:57	jäsen	Etäyhteydellä
Vilén Seppo	09:00 - 11:57	jäsen	Etäyhteydellä	
Muu	Polvinen Mikko	09:00 - 11:57	mv:n pj	Etäyhteydellä
	Kortelainen Juha	09:00 - 11:57	mv:n 1. vpj	
	Seppänen Juhani	09:00 - 11:57	mv:n 2. vpj	Etäyhteydellä. Poissa klo 10.10-10.16 §:n 115 aikana
	Malinen Pentti	09:00 - 11:57	maakuntajohtaja	Etäyhteydellä
	Halonen Paula	09:00 - 11:57	pöytäkirjanpitäjä / hallintojohtaja	
	Ponnikas Jouni	09:00 - 11:57	aluekehitysjohtaja	
	Schroderus Sanna	09:00 - 11:57	suunnittelujohtaja	Etäyhteydellä
	Aalto Johannes	09:00 - 11:57	markkinointi- ja viestintäpäällikkö	Etäyhteydellä
	Kyllönen Merja	09:00 - 10:24	kansanedustaja	Etäyhteydellä. Läsnä §:ien 113-114 käsittelyn ajan, poistui §:n 115 käsittelyn aikana
	Kettunen Tuomas	09:36 - 10:39	kansanedustaja	Etäyhteydellä. Läsnä §:n 115 käsittelyn aikana
Korhonen Jaana	09:00 - 10:17	Kainuun ELY-keskuksen ylijohdaja	Etäyhteydellä. Läsnä §:ien 113-114 käsittelyn ajan, poistui §:n 115 käsittelyn aikana	

Poissa Huttu-Juntunen 09:00 - 11:57 jäsen
Terttu

Allekirjoitukset

Sakari Seppänen
puheenjohtaja

Paula Halonen
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat §:t 113 - 120

Pöytäkirjan tarkastus

____/____ 2022

____/____ 2022

Markku Oikarinen

Miariikka Tervonen

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Kainuun liiton verkkosivuilla, perjantaina 17.06.2022 08:00

17.06.2022

Paula Halonen
pöytäkirjanpitäjä

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Mhall 06.06.2022 § 113

Kainuun liiton hallintosäännön 13 luvun 103 §:n mukaan kokous kutsu on lähetettävä viittä päivää ennen kokousta, elleivät erityiset syyt ole esteenä. Kokouskutsu ja esityslista lähetetään sähköpostitse jäsenille, varajäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

Tämä esityslista on postitettu 30.5.2022.

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus toteaa kokouksen sääntöjen mukaan koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Maakuntahallitus myöntää läsnäoleville asiantuntijoille läsnäolo- ja puheoikeuden.

Maakuntahallituksen päätös

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Maakuntahallitus päätti asioiden käsittelyjärjestyksestä siten, että esityslistan asia nro 5 (KaiCell Fibers Oy:n tilannekatsaus) käsitellään asiana numero 4.

Merkittiin, että kokous pidettiin hybridikokouksena koronatilanteesta johtuen.

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Mhall 06.06.2022 § 114

Kainuun liiton hallintosäännön 13 luvun 123 §:n mukaan pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua toimielimen jäsentä, jollei toimielin ole muuta päättänyt.

Hallintosäännön 123 §:n mukaan pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Maakuntahallitus on päättänyt 28.08.2017 § 109 pöytäkirjan sähköisestä tarkastuksesta seuraavasti. Pöytäkirjanpitäjän varmentama pöytäkirja lähetetään sähköpostitse kokouksen puheenjohtajalle hyväksymistä varten. Puheenjohtaja ilmoittaa sähköpostilla pöytäkirjanpitäjälle pöytäkirjan hyväksymisestään. Tämän jälkeen pöytäkirja lähetetään sähköpostilla pöytäkirjantarkastajille, jotka ilmoittavat sähköpostilla tarkastuksestaan pöytäkirjanpitäjälle. Pöytäkirjan hyväksymistä koskevat sähköposti-ilmoitukset liitetään pöytäkirjaan ja puheenjohtaja allekirjoittaa tarkastetun pöytäkirjan hallintosäännön 123 §:n mukaisesti.

Hallintosäännön 13 luvun 124 §:n mukaan maakuntahallituksen pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kuntayhtymän verkkosivuilla siten kuin kuntalaissa tarkemmin säädetään.

Maakuntahallitus hyväksyi 27.09.2021 kokouksessaan periaatteen, että pöytäkirjantarkastus suoritetaan kiertävällä tavalla aakkosjärjestyksessä.

Lisätietoja hallintojohtaja Paula Haloselta, puh. 044 410 0728 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus

Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Esko Rautiainen ja Jyri Saastamoinen.

Maakuntahallitus

§ 114

06.06.2022

Maakuntajohtajan muutettu ehdotus kokouksessa

Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Markku Oikarinen ja Miariikka Tervonen.

Maakuntahallituksen päätös

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan kokouksessa muutetun ehdotuksen.

Kainuun edunajaminen

Mhall 06.06.2022 § 115

Kainuun edunajamisen ajankohtaiskatsauksen tarkoituksena on arvioida Kainuun aluekehityksen tilannekuvaa sekä käydä keskustelua maakunnan edunajamista koskevista asioista.

Tämän asian käsittelyn aikana kokoukseen osallistuvat kutsuttuina asiantuntijoina kansanedustajat Merja Kyllönen, Tuomas Kettunen ja Raimo Piirainen sekä Vihreiden puoluevaltuuskunnan puheenjohtaja Silja Keränen, Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen, Kainuun TE-toimiston johtaja Pauli Piilma ja Kainuun hyvinvointialueen valmistelujohtaja Timo Korhonen.

1) Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokousten anti

Käsitellään tässä ja seuraavissa kahdessa kohdassa neuvottelukuntien kokousten 25.5.2022 tuloksia.

2) IP-maakuntien hallitusohjelmataavoitteiden valmistelu

Keskustellaan Kainuun tavoitteista maakuntien yhteisistä hallitusohjelmataavoitteista IS- ja PS-neuvottelukuntien kokouksen pohjalta. Tavoitteena on valmisella asia IP-huippukokoukseen.

3) Itä- ja Pohjois-Suomen metsätyöryhmän toiminta

Esitellään tilannekatsaus IP-metsäryhmän toimintaan ml. IP-neuvottelukuntien yhteiskokouksessa käyty keskustelu.

4) Barentsin alueen yhteistyön jatkosuunnitelmat

Käsitellään ulkoministeriön kutsuman 30.-31.5.2022 Kuusamon kokousten antia ja linjauksia

5) Asiantuntijoiden ajankohtaiset asiat

6) Muut ajankohtaiset asiat

Lisätietoja maakuntajohtaja Pentti Maliselta, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja käy asiakohtiin liittyvää evästyskeskustelua.

Maakuntahallituksen päätös

Merkittiin, että toiminnanjohtaja Hanne Hurskainen MTK Pohjois-Suomesta esitteli ajankohtaisia asioita maa- ja metsätalouden sekä maaseutuyrittäjyyden tiimoilta.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Maakuntahallitus

§ 116

06.06.2022

KaiCell Fibers Oy:n tilannekatsaus

Mhall 06.06.2022 § 116
28/00.04.02/2022

KaiCell Fibers Oy:n toimitusjohtaja Hannu Heikkinen antaa maakuntahallitukselle tilannekatsauksen yhtiön asioista.

Lisätietoja maakuntajohtaja Pentti Maliselta, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi KaiCell Fibers Oy:n tilannekatsauksen.

Maakuntahallituksen päätös

KaiCell Fibers Oy:n toimintajohtaja Hannu Heikkinen esitteli katsauksen.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Pro Kainuu -palkinnot

Mhall 06.06.2022 § 117
216/00.04.01/2022

Kainuun liitto on jakanut perinteisesti vuosittain Kainuun maakunnalliset Pro Kainuu -tunnustuspalkinnot maakuntajuhlan yhteydessä. Tänä vuonna maakuntajuhlaa vietetään 14.08.2022 Ristijärvellä.

Maakuntahallituksen kokouksen 21.02.2022 § 53 päätöksellä Pro Kainuu -tunnustuspalkintojen jakoperusteita on päivitetty ja päätöksen mukaisesti Pro Kainuu -tunnustuspalkintoja jaetaan seuraavasti:

Pro Kainuu

Kunnan myöntämä Pro Kainuu -tunnustuspalkinto myönnetään esimerkiksi taiteen, kulttuurin ja liikunnan parissa tehdystä elämäntyöstä maakunnan ja oman kunnan hyväksi. Palkittava henkilö on tehnyt Kainuuta tunnetuksi ja vahvistanut maakunnan identiteettiä. Tunnustus voidaan myöntää yksityiselle henkilölle tai yhteisölle.

Tänä vuonna Ristijärven kunta/kunnanhallitus päättää palkinnosta ja palkinnon saaja tuodaan tiedoksi maakuntahallitukselle.

Pro Kainuu mainetyö

Pro Kainuu mainetyön -tunnustuspalkinto myönnetään ansiokkaasta toiminnasta Kainuun näkyvyyden ja positiivisen tunnettuuden hyväksi. Tunnustus voidaan myöntää yksityiselle henkilölle tai yhteisölle.

Palkinnosta päättää maakuntahallitus Kainuun mainetiimin ehdotuksesta.

Pro Kainuu nuori

Pro Kainuu Nuori -tunnustuspalkinto myönnetään 13-29-vuotiaalle Kainuussa asuvalle tai Kainuusta kotoisin olevalle henkilölle tai nuorten yhteisölle, joka on opinnoissa, työssä tai harrastuksissa tuonut uudella ja modernilla tavalla Kainuuta esille. Pro Kainuu Nuori -ehdokashaku on päättynyt 22.05.2022. Palkinnosta päättää maakuntahallitus Kainuun liiton laajennetun viestintätiimin ehdotuksesta.

Lisätietoja hallintojohtaja Paula Haloselta, puh. 044 410 0728 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi vuoden 2022 Ristijärven kunnan/kunnanhallituksen päättämän Pro Kainuu -tunnustuspalkinnon saajan.

Maakuntahallitus päättää Pro Kainuu mainetyö ja Pro Kainuu Nuori -tunnustuspalkintojen saajista sekä esittää palkintojen saamisten perusteet.

Palkinnon saajien nimet julkistetaan 14.08.2022 maakuntajuhlassa Ristijärvellä.

Maakuntahallituksen päätös

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Merkittiin, että maakuntahallituksen jäsen Salla Heikkinen jääväsi itsensä osittain tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (HL 5 luku 28.1 § 3 kohta intressijäävi).

Pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset

Mhall 06.06.2022 § 118

Kainuun liitossa on valmistunut seuraavat:

Kokouspöytäkirjat:

-

Viranhaltijapäätökset:

17.5.2022 – 30.5.2022

Maakuntajohtaja Pentti Malinen:

- Kainuun liiton edustajan nimeäminen Terrafamen lähialueyhteistyöryhmään (muu päätös § 15)

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas:

- Kainuun kesäkampanjan Spotify-äänimainoksen ja ohjelmallisen ostamisen kampanjan hankinta (muu päätös § 2)

Hallintojohtaja Paula Halonen:

- Kainuuarcticlakeland.kuvat.fi kuvapankkialustan jatkosopimus ajalle 09.06.2022-09.06.2024 (muu päätös § 3)

Ao. päätökset on julkaistu Kainuun liiton verkkosivuilla kohdassa:
[Viranhaltijapäätökset](#)

Lisätietoja hallintojohtaja Paula Haloselta, puh. 044 410 0728 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää, ettei pöytäkirjoihin merkittyjä päätöksiä ja viranhaltijapäätöksiä oteta maakuntahallituksen käsiteltäväksi.

Maakuntahallituksen päätös

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Kainuun liiton lausunnot ajalla 17.5. - 30.5.2022

Mhall 06.06.2022 § 119
194/08.00.00/2022
167/00.04.01/2022
158/08.00.01/2022
157/03.00.00/2022
153/00.04.00/2022
136/08.00.02/2022

- 1) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja maankäyttö-
asiantuntija Martti Juntunen ovat 16.5.2022 antaneet maa- ja
metsätalousministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon
lausuntopalvelu.fi:n kautta:

”LAUSUNTO MAANKÄYTTÖSEKTORIN ILMASTOSUUNNITELMAN EHDOTUSLUONNOKSESTA

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt mm. Kainuun liiton
lausuntoa valmisteluryhmän ehdotusluonnokseen
maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta vastaamalla
lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuu lausuntopyyntöön.

Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee vuosien 2021-2022
aikana kokonaisvaltaisen maankäyttösektorin ilmastosuunni-
telman, josta tulee osa uuden ilmastolain mukaista suunnit-
telujärjestelmää. Suunnitelman valmistelussa lähtökohtana on
ollut hallitusohjelman mukaisesti saavuttaa ilmastotavoitteet
mahdollisimman kustannustehokkaalla ja oikeudenmukaisella
tavalla. Suunnitelma kattaa maankäytön muutoksiin,
maatalousmaiden hiilidioksidipäästöihin, metsiin ja pitkäikäisiin
puutuotteisiin kohdentuvat toimenpiteet sekä useita poikki-
leikkaavia toimenpiteitä. Suunnitelma sisältää arvion
toimenpiteiden alustavista ilmastovaikutuksista vuosina 2030 ja
2035 sekä selostuksen kuinka toimenpiteitä ja niiden
vaikutuksia seurataan.

Suunnitelmassa määritetään tavoite sekä toimenpiteet, joilla
tavoite saavutetaan. Maankäyttösektorilla toteutettavien
lisätoimien tavoiteltu vuosittainen nettovaikutus on vähintään 3
Mt CO₂-ekvivalenttia vuodessa vuoteen 2035 mennessä. Ta-
voite perustuu hallituksen Vuosaaren ilmastokokouksessa
3.2.2021 julkistamaan tiekarttaan Hiilineutraali Suomi 2035-
tavoitteen saavuttamiseksi.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman ehdotusluonnos

*1. Onko ehdotettu maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman
toimenpidekokonaisuus tasapainoinen, vaikuttava ja
toteuttamiskelpoinen?*

Suunnitelman mukaan toimenpiteiden määrityksessä ja valinnassa keskeisinä arviointitekijöinä ovat olleet toimenpiteiden vaikuttavuus ja kustannustehokkuus. Toimenpidetkokonaisuus on laaja ja sisältää paljon vaikuttavuudeltaan erilaisia toimenpiteitä. Kokonaisuutta arvioiden ne vaikuttavat olevan vaikuttavia ja toteuttamiskelpoisia; tosin tämä edellyttää osin huomattavaakin taloudellista panostusta ja toimenpiteiden vaikuttavuuden jatkuvaa seurantaa.

Ehdotusluonnoksessa kiinnittää huomiota maankäytön suunnittelun (maankäyttö ja rakennuslaki) puuttuminen kansallista lainsäädäntöä koskevasta osasta. Suunnitelman jatkovalmistelussa on tarpeellista huomioida eri toimenpiteiden mahdolliset liittymäkohdat maankäytön suunnittelujärjestelmään ja maankäytön suunnittelun vaikuttavuus välillisesti maankäyttösektoriin ja sen tuottamiin ilmastovaikutuksiin.

2. Toimeenpanon näkökulmasta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus ovat tärkeitä. Arvioi niiden toteutumista suunnitelmassa.

Hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus ovat tärkeitä lähtökohtia suunnitelman toimeenpanossa. Hyväksyttävyyteen ja oikeudenmukaisuuteen voitaneen osaltaan vaikuttaa riittävällä, monipuolisella ja kohdennetulla informaatiolla. Erytystä huomiota tulisi tässä yhteydessä kohdentaa maankäyttösektorin erityispiirteisiin liittyvien epävarmuustekijöiden käsittelyyn.

3. Muuta huomioitavaa suunnitelmaluonnoksesta

Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei pinta- ja pohjavesien tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä (laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 1299/2004). Ilmastosuunnitelman luonnoksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, että "Alueellisesti ja valtakunnallisesti vaikutukset pintavesiin voivat olla merkittäviä. Toimenpiteiden mahdolliset negatiiviset vaikutukset olisivat todennäköisesti ainakin keskipitkiä ja melko pysyviä, mutta ne kertyvät ja aiheuttaa erittäin negatiivisiakin vaikutuksia paikallisesti". Vesienhoidon tavoitteisiin ja maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden valmisteluun sisältyy selvää ristiriitaisuutta. Tämän vuoksi maankäyttösektorin ilmasto-suunnitelman jatkovalmistelussa tulisikin kiinnittää erityistä huomiota toimenpiteiden valintaan ja toimenpiteiden pintavesien tilaan aiheuttamien vaikutusten minimoimiseen.

Kohdan 7.2.4 Maankäytön muutosmaksun käsittelyä vaikutusarvioineen (mm. taloudelliset vaikutukset) olisi hyvä täydentää suunnitelman jatkovalmistelussa. Tämä on tärkeä asia muun muassa voimakkaasti lisääntyvän uusituvan energiantuotannon kannalta. Tulee myös huomata, että tuulivoima- ja aurinkovoimarakentaminen aiheuttaa metsäkatoa, ei pelkästään varsinaisella energiantuotantopaikalla, vaan myös mahdollisesti tarvittavien uusien

tieyhteyksien vuoksi sekä sähkösiirron tarvitseman voimajohtoverkon vahvistamisen ja uusien voimajohtojen (avoimet johtokäytävät) tarpeen vuoksi.

Toimenpiteiden kustannusvaikutukset olisi hyvä tuoda esille maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpiteiden (asiakohta 7) kohdalla, ei pelkästään erillisessä raportissa.

Maan alueellisten erityispiirteiden ja alueellisten näkökulmien esille tuomisen tarpeellisuuden vuoksi olisi tärkeää saada tulevaisuudessa tietoa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman seurannasta myös maakuntatasolla.”

- 2) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja maankäyttö-asiiantuntija Martti Juntunen ovat 16.5.2022 antaneet Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes) seuraavan sisältöisen lausunnon:

”LAUSUNTO PIHLAJAARAAN KAIVOSPIIRIN KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Kainuun liitolta lausuntoa Puolangalla sijaitsevan Pihlajavaaran kaivospiirin (KaivNro 5523) kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta. Kuulemisen peruste on kaivoslain 52.3 §, 108 § ja 109 §. Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on 21.12.2021 antamallaan päätöksellä (21/0185/1, Dnro 00249/20/7203) kumonnut Tukesin 10.1.2020 antaman Pihlajavaaran kaivospiiriä koskevan päätöksen (KaivNro 5523, Päätös kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta) ja palauttanut asian Tukesille uudelleen käsiteltäväksi.

Asian uudelleen käsittelyä varten Tukes on pyytänyt kaivosyhtiötä (Elementis Minerals B.V. Branch Finland) täydentämään selvitystään siten kuin hallinto-oikeuden päätöksen Oikeudellinen arviointi -kohdassa on todettu ja kaivoslain 52.3 §:n mukaisesti on asian käsittelyssä vaadittu (kaivoslain 52.3 § kohdat 1-9). Täydennyksenä on kaivosyhtiöltä pyydetty selvitystä paikallisiin olosuhteisiin ja in-tresseihin, kuten esim. asuinympäristön viihtyisyyteen ja kaivostoiminnan vaikutusalueella esiintyviin luonnonarvoihin liittyvistä seikoista, kun otetaan huomioon mm. lähialueen vakituinen asutus ja Natura-alueet. Lisäksi kaivosyhtiöltä on pyydetty selvitystä siitä, millaista kaivostoimintaa alueella tulevaisuudessa aiotaan harjoittaa sekä suunniteltua kaivostoimintaa kuvaavia karttakuvia. Myös kaivosvakuuden suuruuden uudelleen arvioimiseksi

on pyydetty selvitystä. Kaivosyhtiö on toimittanut pyydetty selvitykset Tukesille 7.3.2022.

Pihlajavaaran kaivospiirin kaivoskivennäinen on talkki. Tällä hetkellä kaivospiirin alueella ei ole kaivostoimintaa käynnissä. Selvityksen mukaan yhtiöllä on alueelle voimassa oleva ympäristölupa (Dnro PSAVI/137/04.08/2010).

Kaivosyhtiö on antanut 7.3.2022 selvityksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta ja tehnyt esityksen asian johdosta annettavasta vakuudesta (kaivos-laki 108 §). Kaivosyhtiö on esittänyt selvityksessä kuvattujen lopetus- ja jälkitoimenpiteiden vakuudeksi 40 000 euroa ja todennut, että toiminnan aikana vakuuden määrää arvioidaan uudelleen. Lisäksi kaivosyhtiö asettaa ympäristöluvan mukaisen vakuuden jätealueiden jälkihuollon varmistamiseksi.

Kaivosluvassa annettujen määräysten sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen

Pihlajavaaran kaivospiiri on osoitettu voimassa olevassa, valtioneuvoston 29.4.2009 vahvistamassa, Kainuun maakunta-kaavassa 2020 kohdemerkinnällä ek kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi.

Kainuun liiton tästä asiasta aiemmin antaman lausunnon (13.9.2019) jälkeen on Kainuun maakuntavaltuusto hyväksynyt 16.12.2019 Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030. Vaihemaakuntakaavassa osoitettavien uusien kaavaratkaisujen osalta Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 kumoaa tai muuttaa osin Kainuun kokonismaakuntakaavan 2020 kaavaratkaisuja ja sisältää teknisluonteisia korjauksia Kainuun 1. vaihemaakuntakaavaan, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavaan ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavamerkintöihin ja -määräyksiin.

Täydennyksenä lausuntopyyntöasiakirjoissa todettuihin paikallisiin olosuhteisiin todetaan, että Pihlajavaaran lounaispuolella sijaitsee kaksiosainen, voimassa olevassa Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitettu tuulikerrostuma Polvienkangas (TUU-12-013, arvoluokka 4, pinta-ala 26 ha). Tuuli- ja rantakerrostumat osoitetaan kaavamerkinnällä ge-2 ja niihin liittyy vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräys: "Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee erityisesti ottaa huomioon tuulitai rantakerrostuman geologiset, biologiset tai maisemalliset arvot". Vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan maakuntakaavassa osoitettavilla tuuli- ja rantakerrostumilla saattaa olla maa-ainelain 3 §:n tarkoittamia ominaisuuksia ja niistä maa-ainesten otolle aiheutuvia rajoituksia. Näille alueille kohdistuvat maa-ainestenottoluvat ratkaistaan maa-ainelain mukaisessa menettelyssä. Maakuntakaavan merkintä ei estä alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä ja normaalia rakennuslupamenettelyn mukaista rakentamista.

Lisäksi täydennyksenä paikallisiin olosuhteisiin todetaan, että Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on osoitettu kehittämismerkinnällä kj Kiiminkijoen kehittämisen yhteistyöalue. Pihlajavaaran kaivospiirin alue sijaitsee kehittämismerkinnän sisällä. Kiiminkijoen kehittämisen yhteistyöaluetta kehitetään maaseudun elinkeinoin, kulttuuriympäristöön ja maisemaan tukeutuvana asumisen, vapaa-ajan ja virkistysmatkailun vyöhykkeenä. Yhteistyöalueelle on annettu vaihemaakuntakaavassa suunnittelumääräys: "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kulttuuriympäristön ja maiseman hoitoon sekä liikenteen ja matkailun palvelujen kehittämiseen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle". Vaihemaakuntakaavan kaavaselistuksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on hyvä kiinnittää huomiota kulttuuriympäristön ja maiseman hoitoon, ulkoilu- ja melontareitistöjen kehittämiseen sekä vesistön vedenlaadun turvaamiseen.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa Pihlajavaaran kaivospiirin kaivosluvassa annettujen määräysten sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseen."

- 3) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja suunnittelija Mari Isojärvi ovat 20.5.2021 antaneet Väylävirastolle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO RATASUUNNITELMASTA HYRYNSALMEN RAUTATIELIIKENNEPAIKKA, TASORISTEYSJÄRJESTELYT

Väylävirasto on laatinut ratalain (110/2007) mukaisen ratasuunnitelman Hyrynsalmen rautatieliikennepaikka, tasoristeysjärjestelyt ja on pyytänyt siitä ratalain 22 a §:n mukaista lausuntoa Kainuun liitolta. Suunnitelmaa on päivitetty ja se on asetettu uudelleen nähtäville. Väylävirasto on pyytänyt lausuntopyyntönsä lisäksi Kainuun liittoa toteamaan maakuntakaavan mukaisuuden ja listaamaan ratasuunnitelman käsittämällä alueella vahvistetut tai hyväksytyt oikeusvaikutteiset maakuntakaavat.

Rataosuus Kontiomäki-Pesiökylä on avattu liikenteelle vaiheittain vuosina 1939-1955. Ratasuunnitelma on osa laajempaa Kontiomäki-Pesiökylä-radon parantamishanketta. Radon parantamishankkeesta on tehty toteutus päätös 12.2.2021 ja hankkeelle on myönnetty 81 miljoonan euron valtuus valtion vuoden 2020 4. lisätalousarviossa.

Kontiomäki-Pesiökylä ratayhteys on tärkeä väylä raakapuun hankinnalle. Ratasuunnitelman tavoitteena on parantaa tasoristeysturvallisuutta, kuormausalueen työturvallisuutta sekä vähentää korjausvelkaa.

Ratasuunnitelma sisältää kolmen tasoristeyksen turvallisuuden parantamisen suunnitelmat (Hiihtolatu HYS/06, Hyrynsalmi kuormausalue HYS/07, Hyrynsalmi Berliini HYS/08), Kajaani-Hyrynsalmentien alikulkusillan uusimisen ja uudelleen sijoittamiseen liittyvän suunnittelun, alikulkusillan uusimiseen liittyvien teiden suunnittelun sekä latu- ja moottorikelkkailureittien uudelleen linjauksen.

Ratasuunnitelman alueella on voimassa Asemamäen asemakaava (17.1.1986), Asemamäen asemakaavan muutos, Vasara-aho (14.8.2007) sekä Tornimäen asemakaava (12.5.1977). Ratasuunnitelma on voimassa olevien asemakaavojen mukainen eikä suunnitelma aiheuta asemakaavamuutostarpeita.

Ratasuunnitelman toimenpiteiden kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 3,2 miljoonaa eu-roa (MAKU 130, 2010=100).

Ratasuunnitelma

Ratasuunnitelman suunnitelmaselostuksessa on todettu maakuntakaavoitustilanne. Täsmennyksenä kohtaan 1.4.1 Maakuntakaava todetaan seuraavaa:

Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitettavien uusien kaavaratkaisujen osalta Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 kumoaa tai muuttaa osin Kainuun maakuntakaavan 2020 kaavaratkaisuja.

Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on osoitettu sotahistoriakohteeksi muun muassa Kenttärata ja saksalaisleirit. Kenttärata ja saksalaisleirit kokonaisuuteen kuuluvat merkittävimmät saksalaisleirit ja tukikohdat ovat ratasuunnitelman alueella Hyrynsalmella Hyrynsalmen asema ja Murtorinne (Toisen maailmasodan sotahistoria-kohteet Kainuun maakuntakaavoituksessa, julkaisu D:4, Kainuun liitto 2019). Hyrynsalmen asema on osoitettu maakuntakaavassa kohdemerkinnällä valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurihistorialliseksi kohteeksi (RKY 2009). Vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitettu Multiharjun ampumaradan ohjeellinen melualue me/a ulottuu ratasuunnitelman alueelle.

Kainuun maakuntakaavassa 2020 on osoitettu vedenhankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet kaavamerkinällä tärkeä pohjavesialue. Maakuntakaavan 2020 pohjavesialueet on tarkoitus kumota valmisteilla olevan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 laatimisen yhteydessä ja korvata ne vesienhoitolain mukaisesti luokitelluilla pohjavesialueilla. Ratasuunnitelman alueella sijaitsee Mäntykankaan vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (1-luokka).

Vaihemaakuntakaavassa 2030 on osoitettu kehittämerkinnällä Ik Viitostien kehittämisvyöhyke. Kehittämisvyöhykkeen yhteistyöalueilla kehitetään

erityisesti liikenneyhteyksien toimivuutta sekä liikenneyhteyksiin, matkailuun, maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöihin sekä maisemaan tukeutuvaa asutusta, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Kehittämisyöhykkeen keskeisiä yhdistäviä tekijöitä ovat valtatie 5 ja ratayhteys Suomussalmelle.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32.2. §:n mukaan viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Kainuun liitto toteaa, että ratasuunnitelma on voimassa olevien maakuntakaavojen mukainen. Ratasuunnitelman alueella voimassa olevat maakuntakaavat:

- Kainuun maakuntakaava 2020, hyväksytty 7.5.2007, vahvistettu VN 29.4.2009, YM3/5222/2007
- Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030, hyväksytty 1.12.2014, vahvistettu YM 7.3.2016, YM7/5222/2014
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030, hyväksytty 30.11.2015, vahvistettu YM 31.1.2017, YM7/5222/2015
- Kainuun vaihemaakuntakaava 2030, hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 16.12.2019.

Kainuun maakuntakaava-aluetta koskevat yleismääräykset, jotka kohdistuvat rata-suunnitelman alueelle ovat:

- liikenneturvallisuus (Kainuun maakuntakaava 2020)
- maa-ainesten ottotoiminta (Kainuun vaihemaakuntakaava 2030)
- muinaisjäännökset ja muu arkeologinen kulttuuriperintö (Kainuun vaihemaakuntakaava 2030)
- tuulivoimaloiden rakentaminen (Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030)
- vähittäiskaupan suuryksiköt (Kainuun vaihemaakuntakaava 2030).

Ratasuunnitelman hyväksymisehdotuksen kohtaa Kaavatilanne esitetään tarkistettavaksi seuraavasti:

- Kainuun maakuntakaava 2020, Hyväksymispvm: 7.5.2007, Huom. Vahvistettu 29.4.2009 valtioneuvosto
- Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030, Hyväksymispvm: 1.12.2014, Huom. Vahvistettu 7.3.2016 YM
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030, Hyväksymispvm: 30.11.2015, Huom. Vahvistettu 31.1.2017 YM
- Kainuun vaihemaakuntakaava 2030, Hyväksymispvm: 16.12.2019

Ratasuunnitelman suunnitelmaselostuksessa on tarkasteltu suunnitelman toteuttamisen erilaisia vaikutuksia muun muassa ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä maisemaan ja kulttuuriarvoihin. Parantamisen kohteena olevan Kontiomäki-Pesiökylä radan ja kuormauspaikkainvestointien tehokas hyödyntäminen edellyttäne ympärivuorokautista kuljetus- ja

kuormaustoimintaa. Hyrynsalmen rautatieliikennepaikan ratasuunnitelman laatimisen yhteydessä on tärkeää varmistaa, että tavarajunaliikenteestä ja erilaisista kuormaustaikatoiminnoista aiheutuvat melu- ym. haitat ja niiden ehkäiseminen otetaan riittävällä tavalla huomioon.”

- 4) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja suunnittelija Mari Isojärvi ovat 20.5.2022 antaneet Suomussalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

”LAUSUNTO SUOMUSSALMEN SALMENNIEHEN RANTA-ASEMAKAAVAMUUTOKSEN KAAVALUONNOKSESTA

Suomussalmen kunta on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa Suomussalmen Salmenniemen ranta-asemakaavamuutoksen kaavaluonnoksesta. Alue sijoittuu valtatie 5 tuntumaan Suomussalmen taajamasta 16 kilometriä pohjoiseen. Muutosalueen pinta-ala on noin 105 ha.

Kaavoituksen tavoitteena on ranta-asemakaavan osittaisella muutoksella, kumoamisella ja laajennuksella muuttaa alueen rakennuspaikkojen käyttötarkoitusta, päivittää kaavamääräyksiä sekä kumota tarpeettomia kaavanosia.

Ranta-asemakaavaluonnos

Alue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, M. Suunnittelumääräyksen mukaan maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita voidaan käyttää alueen pääasialliseen käyttötarkoituksesta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös erityislainsäädännön ohjaamana muihin tarkoituksiin, kuten luontais- tai muuhun elinkeinotoimintaan, turvetuotantoon, maa- ja kiviainesten ottoon, haja-asutusluonteiseen pysyvään ja loma-asumiseen sekä jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun ja retkeilyyn. Alueille voidaan perustaa yksityisiä suojelualueita. Ilman erityisiä perusteita hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita ei tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön. Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta.

Kainuun liitto toteaa ranta-asemakaavamuutoksen sopeutuvan Kainuun maakuntakaavoituksen tavoitteisiin, eikä sillä ole huomautettavaa kaavaluonnoksesta.”

- 5) Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas on 18.5.2022 antanut työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon lausuntopalvelu.fi palvelun kautta koskien Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallista ilmasto- ja energiastrategian luonnosta:

”1. YLEISTÄ TAVOITTEISTA

Kainuun maakuntasuunnitelma 2040 ja maakuntaohjelma 2022 - 2025 sisältää saman yleistavoitteen kuin maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma. Kainuun maakuntasuunnitelman 2040

tavoitteena on, että "aktiivisella ja osaavalla metsien hoidolla sekä riittävällä määrällä suojelualueita Kainuu säilyy merkittävänä hiilinieluna, mutta samalla varmistaa omien metsävarojen aktiivisen ja kestävä hyödyntämisen ja jalostamisen Kainuussa mekaanisen ja kemiallisen metsäteollisuuden tuotantoyksiköissä. Metsiä hoidetaan kestävästi ja ammattitaitoisesti ja samalla huolehditaan monikäyttömetsien hyvästä kasvukunnosta ja ylläpidetään kestävä metsien hiilinielua. Kainuun metsäbiotalouden tavoitteet edellyttävät hakkuiden kestävä lisäämistä."

Kainuun on hiilinegatiivinen (hiilinielut ovat suuremmat kuin päästöt) ja sitä vahvistetaan edelleen: "hiilinegatiivisuutta (hiilinielut ovat suuremmat kuin päästöt) vahvistetaan hiilidioksidipäästöjä vähentämällä. Vuoteen 2030 mennessä Kainuu vähentää päästöjään 80 % vuoden 2007 tasosta ja sen jälkeen vähintään ylläpitää saavutetun tason."

Maankäyttösektorin pitää tukea ja mahdollistaa elinkeinoja, joiden avulla vahvistetaan uusiutuvista luonnonvaroista hiiltä sitovien tuotteiden tuotantoja ja fossiilisten raaka-aineiden korvaamista uusiutuvilla: "Puutuoteteollisuus ja -rakentaminen ja muu metsäbiotalous ovat Kainuun kasvualoja ja tuottavat fossiilisia uusiutumattomia raaka-aineita korvaavia biotuotteita, joihin hiili varastoituu. Kainuu edistää puutuoteteollisuutta, puun käyttöä rakentamisessa ja kehittää omista uusiutuvista luonnonvaroista innovaatiotoiminnan avulla muita pitkäikäisiä korkean jalostusarvon tuotteita ja tuotantoa Kainuuseen. Suurimmat ilmastohyödyt Kainuu saa aikaan valmistamalla tuotteita uusiutuvista raaka-aineista korvaamaan fossiilisia uusiutumattomia raaka-aineita. Kainuun positiivisen ympäristökädenjäljen saavuttamisen edellytys on, että metsiä ja muita luonnonvaroja jalostetaan Kainuussa vihreän siirtymän edellyttämiksi positiivisia ympäristövaikutuksia aikaansaaviksi tuotteiksi."

Kainuun liitto pitää ansiokkaana sitä, että ilmastokestävyyden ja monimuotoisuuden edistämisen rinnalle nostetaan myös muut kestävyiden ulottuvuudet mukaan lukien sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys, jotka ovat olennaisia tavoitteita Kainuu ohjelmassa ja kestävä kehitys yksi neljästä aluekehittämistä ohjaavasta arvosta: "Kehityksen kestävyiden varmistaminen tarkoittaa, että toiminta, valinnat ja päätökset Kainuussa suunnitellaan ja toteutetaan niin, että ne lisäävät nykyisten ja tulevien sukupolvien sekä ihmisten ja luonnon hyvinvointia ja elämisen mahdollisuuksia. Kestävä kehitys jaetaan ekologiseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Kainuun kehittämisessä tehtävät valinnat eivät saa johtaa peruuttamattomasti tulevaisuuden mahdollisuuksia kaventaviin muutoksiin näissä ulottuvuuksissa."

2. ILMASTO- JA ENERGIASTRATEGIAN POLIITTISET LINJAUKSET

Uusiutuvan energian edistäminen ja sen uudet linjaukset ovat tärkeitä toimia. Erityisesti tuulivoiman, biokaasun, hajautetun energiantuotannon ja edistämistoimet. Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman biokaasutyöryhmän julkaisemia toimenpiteitä pitää vauhdittaa. Energiatehokkuuden parantaminen on tärkeää ja on myös Kainuu-ohjelman tavoitteena.

Kansallisen huoltovarmuuden turvaamisen nostaminen tärkeäksi kansalliseksi tavoitteeksi on erittäin hyvä ja tässä on erityisen tärkeää varmistaa alueellinen tasa-arvoisuus. Tärkeää on siirtyä mahdollisimman nopeasti omavaraiseen uusiutuvaan energiaan hyödyntäen kaikkia käytettävissä olevia vaihtoehtoja mukaan lukien bioenergia ja biokaasu. Nämä ovat myös Kainuun maakuntaohjelmassa tavoitteena: "Uusiutuvan energian tuotanto ja käyttö, energiatehokkuus sekä energiaomavaraisuus kasvavat" ja sitä toteuttavana toimenpiteenä: "Toteutetaan kaavaratkaisujen mahdollistamat tuulivoimainvestoinnit ja luodaan uutta elinkeinotoimintaa tuulivoiman ja muun uusiutuvan energian ympärille. Rakennetaan Kainuuseen vähintään kolme biokaasulaitosta ja biokaasun tankkausasemaa. Lisätään paikallisten uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja energian pientuotannon määrää. Toteutetaan turpeen energiakäytöstä luopuminen ja korvaaminen uusiutuvalla energialla Kainuun alueellisen oikeudenmukaisen siirtymän (JTF) suunnitelman mukaisesti."

Kainuun liitto pitää hyvänä suunnitelman esityksiä turvemaiden hyödyntämisestä ja käsittelystä (nurmiviljely, kosteikkoviljely ja erilaisten kosteikkojen perustaminen). Nämä tukevat sekä ilmastonmuutoksen hillintää että monimuotoisuuden edistämistä. Turvepeltojen tiekartan laatiminen on myös kannatettava asia. Siinä tulee ottaa huomioon se, miten voidaan vastata EU:n tulevaan Ennallistamislakiin, jossa on erityisesti maatalouteen voimakkaasti vaikuttavia elementtejä. Niin ikään suometsiin ehdotetut toimet ovat kannatettavia.

Hiilinielujen ja varastojen vahvistamiseksi esitetyt keinot maa- ja metsätaloudelle ovat Kainuulle sopivia. Esimerkiksi hiiliviljelyn lisäämisen mahdollisuuksien ja keinojen pilotointia suunnitellaan ja osin myös toteutetaan maakunnassa. Metsätalouden osalta esitetyt uudistamisen tehokkuus sekä luonnonhoidon toimet ovat mukana Alueellisessa metsäohjelmassa. Turvetuotannosta poistuvien alueiden jälkikäyttö ja ilmastokestävän jatkotoiminnan tukeminen ovat osa Kainuuna JTF-suunnitelmaa.

Maatalouteen kohdistuvissa toimissa tulisi kiinnittää huomiota ruuantuotannon kannattavuuteen ja ylläpitämiseen. Tämä on tärkeää myös huoltovarmuuden kannalta. Karjatalouteen kohdistuva peltojen raivaamisen rajoittaminen on ilmaston kannalta ymmärrettävää, mutta samalla on pidettävä huolta siitä, että ruuan tuotanto säilyy mahdollisena ja kannattavana kautta maan. Tämä tukee osaltaan myös monimuotoisuuden edistämistä sillä suuri osa uhanalaisista lajeista (esimerkiksi 50

% perhoslajeista, 40 % viljelymaiden lintulajeista (Punainen kirja 2019)) ovat riippuvaisia perinnebiotoopeista ja monille niistä suurin uhka on karjatilojen ja laiduntamisen johdosta syntyneiden biotooppien määrän väheneminen. Tulisi harkita keinoja, joilla karjatalouden toiminta mahdollistetaan raivaamalla lisää metsiä, kuten ottamalla sopivia joutomaita takaisin aktiiviseen maatalouskäyttöön.

Rakentamisessa ja hiilinielujen kasvattamisessa maankäytön suunnittelulla on suuri rooli. Kainuun maakuntaohjelmassa 2022 - 2025 yhtenä tavoitteena on, että fossiilisten raaka-aineiden korvaaminen uusiutuvilla sekä Kainuun hiilensidonta kasvavat ja sitä toteuttavan toimenpiteenä: Puurakentamisen edistäminen (kaavoitus, julkiset hankinnat, julkiset ja yksityiset rakennuskohteet) ja puutuoteteollisuuden tuotteiden viennin lisääminen. Metsien hoidon laadun ja aktiivisuuden parantaminen, jolloin metsät hoidetaan ja harvennetaan niin että ne järetyvät. Metsien kasvun lisääminen lannoituksilla (etenkin kiertotaloudenlannoitteilla esim. tuhka). Maankäytön suunnittelu ja metsityksen lisääminen: metsäpinta-ala säilyttäminen, hakkuupoistuma korvaaminen metsittämällä, jatkuva peitteinen metsänkäsittely turvemilla.

3. VAIKUTUSARVIOT

Toimenpiteiden toteuttamisessa ja seurannassa on toivottavaa tehdä yhteistyötä alueiden ja maakuntien kanssa, jotta voidaan varmistaa toimien oikeudenmukaisuuden toteutuminen. Ehdotuksessa on monessa kohdassa tuotu esille alueiden erilaisuus. Tämä on erittäin hyvä ja tulee siis ottaa huomioon myös toteutuksessa ja suunnitelman jalkauttamisessa.

EU politiikkaan vaikuttaminen on erittäin tärkeä osa, jotta voidaan varmistaa tulevien EU-ohjelmien ja sitovien lakien alueellinen oikeudenmukaisuus ja toteuttamisen järkevyys. Tähän tulee kiinnittää erityisen tarkasti huomiota. Samoin maankäyttösektorin toimenpidesuunnitelmien jatkokehityksessä tulee kuunnella maakuntia.

Ilmastotavoitteiden saavuttamisen ympäristövaikutuksiin kohdistuvia vahvuuksien, mahdollisuuksien, heikkouksien ja uhkien analysoinnissa tuodaan hyvin esille mahdollisuudet, joita vihreä siirtymä sekä ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen luovat. Ilmastonmuutos ja vihreä siirtymä pakottavat kehittämään ja saamaan aikaan ja kaupallistamaan uusia teknologisia ratkaisuja, jotka luovat uutta taloudellista toimeliaisuutta, liikevaihtoa, työpaikkoja ja yrityksiä. Tämä on myös Kainuun maakuntaohjelmassa linjattu vihreän siirtymän tavoite. Kainuu on ilmastonmuutoksessa ja vihreässä siirtymässä kokoaan suurempi ratkaisujen tuottaja.”

- 6) Hallintojohtaja Paula Halonen on 20.5.2022 antanut valtiovarainministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon lausuntopalvelu.fi palvelun kautta:

"LAUSUNTO KUNTIA KOSKEVIEN VALTIONAVUSTUS- KÄYTÄNTÖJEN KEHITTÄMISESTÄ

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa kuntia koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämisestä.

1. Taustatiedot

Vastaus: Kuntayhtymä

2. Ehdotukset kuntien valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi

Ehdotus 1: Ohjauksen ja rahoituksen periaatteiden selkiyttäminen

Vastaus: Kainuun liitto näkee hyvänä, että tätä asiakokonaisuutta selkeytetään. On tärkeää, että kunnille myönnettävien valtionavustusten osalta kunnilla säilyy harkintavalta päättää avustuksen kohteena olevien tehtävien hoitamisesta sekä toisaalta se, että avustuksia ei tule käyttää keinona lisätä kuntiin kohdistuvaa ohjausta. Myös huomion kiinnittäminen kuntien yhdenvertaiseen valtionavustusten hakumahdollisuuteen nähdään hyvänä asiana.

Ehdotus 2: Hyvinvointialueen ja kuntien tehtävien muutoksen vaikutusten huomiointi

Vastaus: Hyvinvointialueen rahoituksen ja vastuiden selkeys on tärkeää uuden hallinnollisen rakenteen syntymisen myötä. Kainuun liitto näkee hyvänä asiana sen, että tavoitteena on hyvinvointialueille kohdennettavan avustustoiminnan suunnittelussa varmistaa yhteistyössä toiminnan vaikuttavuus ja julkisten varojen tarkoituksenmukainen käyttö samojen asukkaiden hyvinvoinnin ja alueiden elinvoiman eteen.

Ehdotus 3: Heikossa taloudellisessa asemassa olevien kuntien huomioiminen

Vastaus: Ehdotukset vaikuttavat olevan tarkoituksenmukaisia.

Ehdotus 4: Vuosikellon mukainen ennakoiva toiminta

Vastaus: Kuntien talouden ja toiminnan suunnittelua ajatellen olisi hyvä, että seuraavan vuoden avustuskohdeet olisivat tiedossa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Avustustoiminnan vuosikelloa voidaan käyttää sekä pitkään kestävien hankkeiden suunnitteluun että vuosittain myönnettäviin avustushakuihin. Yllättävät, toimintaympäristön muutoksista johtuvat avustustarpeet sen sijaan jäävät luonnollisesti vuosikellon ulkopuolelle. Toiminnan selkeyttämiseksi olisi hyvä, että haettavat avustukset, hakemusten ajankohdat ja hankkeiden toteutusajankohdat tulisi olla selkeästi nähtävillä kootusti yhdessä paikassa.

Ehdotus 5: Laaja-alaisen ymmärryksen, tiedon ja kuulemisen edistäminen

Vastaus: Kainuun liitto pitää tarkoituksenmukaisena, että sekä ministeriöt ja valtionapuviranomaiset että toisaalta kunnat hakijoina tunnistavat yhteiskunnallisia ilmiöitä ja toimintaympäristön tilaa sekä niiden vaikutuksia asukkaiden ja ympäristön hyvinvoinnin sekä elinvoiman tilaan valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Lisäksi on tärkeää, että avustustoiminnalle asetetaan määrällisiä ja laadullisia tulos- ja vaikutustavoitteita, joilla voidaan kuvata sitä, mitä avustuksella saadaan aikaan ja miten toiminta parantaa valitun kohderyhmän tilannetta.

Ehdotus 6: Pienten toimijoiden ja hankkeiden avustamisen vaikuttavuuden parantaminen

Vastaus: Kuntien koko ja käytettävissä olevien resurssien määrä vaikuttaa osaltaan siihen miten kunnat voivat hakea valtionavustuksia. Osaaminen ja resurssit eri asioiden toteuttamisen vaihtelevat kunnittain. Kuntien erilaisuus ja esimerkiksi väestörakenteet tulisikin huomioida avustushakutoiminnassa ja niiden suunnittelussa. Kainuun liitto näkee hyvänä asiana, että ehdotuksen mukaan avustustoimintaa suunniteltaisiin verkostomaisessa yhteistyössä. Verkostohankkeet onkin nähty yhtenä keinona pienten toimijoiden osallistamiseen. Avustustoiminnan toteuttaminen yhdenvertaisuusperiaatetta ja hallinnon oikeusperiaatetta noudattaen nähdään erittäin hyvänä asiana.

Ehdotus 7: Verkostojen hyödyntäminen

Vastaus: Kainuun liitto näkee verkostomaisen yhteistyön hyvänä asiana ja toteaa, että jo olemassa olevia verkostoja on ehdottoman tärkeä hyödyntää valtionavustustoiminnassakin.

Ehdotus 8: Avustustoiminnan roolien ja prosessien selkeyttäminen

Vastaus: Kainuun liitto näkee, että ehdotetut toimenpiteet ja keinot tukevat eri toimijoiden roolien ja prosessien kehittämistä sekä sujuvoittavat valtionavustusten käsittely- ja päätöksentekoprosesseja.

Ehdotus 9: Yhtenäisyyden ja läpinäkyvyyden parantaminen

Vastaus: Kainuun liitto kannattaa ehdotuksia yhteneväisen ja läpinäkyvän valtionavustustoiminnan varmistamiseksi ja lisäämiseksi. Avustustoiminnan toteuttaminen yhdenvertaisin periaattein ja noudattaen hallinnon oikeusperiaatteita tasapuolisesta kohtelusta, tarkoitussidonnaisuudesta, puolueettomuudesta, suhteellisuusperiaatteesta ja luottamuksen suojasta on tärkeää. Lisäksi arviointiperusteiden

ja -kriteerien esittäminen selkeästi hakuilmoituksessa tukee avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Ehdotus 10: Vaikutusten arvioinnin ja mittauksen periaatteiden hyödyntäminen

Vastaus: Vaikutusten arviointi on tärkeää, mutta kuten todettu valtionavustustoiminnan vaikutusten arviointi ei ole ollut systemaattista. Arviointi on voitu nähdä vaikeasti toteutettavana. Mikäli ehdotuksella vaikutuksen mittauksen ja arvioinnin periaatteiksi voidaan parantaa vaikutusten arviointia, on ehdotus luonnollisesti kannatettava. Kainuun liitto näkee tärkeänä valtionavustusten haku- ja raportointilomakkeiden kehittämisen siihen suuntaan, että ne ohjaavat vaikutusten ja tulosten pohdintaa ennakkolisesti ja seurantaa mahdollistavasti.

Ehdotus 11: Tulosten käytäntöön viennin edistäminen periaattein, toimintatavoin ja velvoittein

Vastaus: Kainuun liitto pitää tärkeänä, että valtionavustuksilla rahoitettujen hankkeiden tulokset julkaistaan ja ovat avoimesti saatavilla ja näin ollen myös toisten toimijoiden hyödynnettävissä. Tärkeää on myös juurruttaa tulokset oman kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua. Oikein toimiessaan hankkeilla kehitetään toimintaa tekemällä asiat tehokkaammin, laadukkaammin ja vaikuttavammin. Näiden edellä mainittujen lisäksi myös aikaisemman kehitystyön tulosten hyödyntäminen on tärkeää."

Lisätietoja lausunnoista nro 1-4 suunnittelujohtaja Sanna Schroderukselta, puh. 044 710 0873, lausunnosta nro 5 aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikkaalta, puh. 040 574 0804 ja lausunnosta nro 6 hallintojohtaja Paula Haloselta, puh. 044 410 0728 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallituksen päätös

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus

Mhall 06.06.2022 § 120

Tässä asiakohdassa käsitellään Kainuun liiton omaan toimintaan liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä sekä Kainuun aluekehityksen tilannekuvaan liittyviä selvityksiä:

- 1) Kainuun liiton kuntakierros ja ensi vuoden toiminnan suunnittelu

Käydään evästyskeskustelu vuoden 2023 toimintasuunnitelman valmistelun pohjaksi huomioiden kuntakierrokselta saatu palaute.

- 2) Kainuun liitolle mahdolliset uudet tehtävät

Tilannekatsaus Kainuun liitolle mahdollisten uusien tehtävien valmisteluun.

- 3) Pohjois-Suomen saavutettavuus ja lentoliikenne

Tilannekatsaus Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun yhteisen saavutettavuushankkeen valmisteluun, josta on vastannut Pohjois-Pohjanmaan liitto.

- 4) Muut Kainuun liiton toiminnan ajankohtaiset asiat

Lisätietoja maakuntajohtaja Pentti Maliselta, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja käy asiakohtiin liittyvää evästyskeskustelua.

Maakuntahallituksen päätös

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 113, § 114, § 115, § 116, § 119, § 120

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 117, § 118

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Kainuun liiton kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Oikaisuvaatimusviranomainen on Kainuun maakuntahallitus.

Kainuun liiton yhteystiedot:

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

Sähköpostiosoite: kirjaamo@kainuunliitto.fi
Puhelinnumero: 040 722 0900

Kirjaamon on avoinna arkisin klo 8.00-15.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Kainuun liiton kirjaamosta.

Pöytäkirja on xx.xx.xxxx viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaiselle lähetettävään valitusosoitukseen merkitään lähettämispäivä:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty